

**Het vaderland het waardigste voorwerp der schilderkunst :
dichtstuk, uitgesproken bij de uitdeeling der uitgeloofde
eereprijzen, door het Departement Teekenkunde der
Maatschappij, Felix Meritis**

<https://hdl.handle.net/1874/187343>

H E T
V A D E R L A N D

H E T
WAARDIGSTE VOORWERP
D E R
S C H I L D E R K U N S T.

D I C H T S T U K,

UITGESPROKEN BIJ DE UITDEELING
DER UITGELOOFDE EEREPRIJZEN,

door het

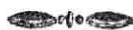
DEPARTEMENT TEEKENKUNDE

DÉR MAATSCHAPPIJ.

F E L I X M E R I T I S,

D O O R

W. H. W A R N S I N C K, BZ.

TE AMSTERDAM, BIJ
C. C Ó V E N S en J. VAN DER HEY.

1 8 1 8.

AAN DE
M A A T S C H A P P I J
V A N
V E R D I E N S T E N ,
O N D E R
D E Z I N S P R E U K :
F E L I X M E R I T I S ,

W O R D T

W O R D T D I T

D I C H T S T U K ,

T E N B L I J K E V A N

H O O G A C H T I N G ,

O P G E D R A G E N ,

door

D E N D I C H T E R .

V O O R B E R I G T.

Door Heeren Directeuren van het Departement Teekenkunde, der Maatschappij FELIX MERITIS, aangezocht zijnde, om, bij gelegenheid van de uitdeeling der Eereprijzen, bij het Programma van den 9den Januarij 1817 uitgeloofd, het woord te voeren, begreep ik mijne beleefde weigering van een gelijksoortig aanzoek, mij in het vorig jaar gedaan, niet andermaal te mogen hernieuwen.

Ik beken het, niet aanstonds was ik gereed tot de aanvaarding eener taak, wier opdracht mij bijzonder verëerde, doch die ook tevens, bij het besef van derzelve moeijelijkheid in de uitvoering, tegenbedenkingen van aanbelang bij mij deed geboren worden.

Vestigde ik toch mijn oog op zoo vele voortreffelijke voorgangers, mannen van gevestigden naam, verdiensten en roem, dan beschouwde ik het schier als eene vermetele zelfverheffing, mij met hen in gelijken rang te plaatsen; — gevoelde ik echter, aan de andere zijde, het geheele gewigt mijner onveranderlijke verknochtheid aan en mijne hooge achting voor eene Maatschappij, waaraan ik, met betrekking tot mijne

vorming en smaak, voor alles wat waar, schoon en goed is, zoo veel te danken heb, dan begon ik eene herhaalde weigering als eene beleediging aan te merken, en de slotsom mijner overdenkingen was deze:

Waar wetenschap of kunst mij oproept haar ter eer,

Daar offer ik mijn hart — en ken geene onmagt meer.

Eene vergadering van de Leden der Maatschappij, gehouden den 8sten December 1817, deed de Heeren PIETER CHRISTOFFEL WONDER, van Utrecht, en CORNELIS KRUSEMAN, van hier, als Overwinnaars kennen. Eerstgenoemde had den Gouden Eereprijs behaald op het onderwerp: Een muzifeerend gezelschap van ten minste drie beelden, waaronder eene jonge vrouw in wit satijn gekleed; terwijl de laatstgemelde de zeldzame eere genoot, zich de dubbele zilveren Medaille, op het geschilderd, en de enkele zilveren op het geteekend Academiebeeld, te zien toewijzen.

Algemeen werden de Kunstgewrochten der genoemde verdienstelijke Schilders met goedkeuring en bewondering beschouwd, en zoo wel de beelden van den Heer KRUSEMAN, (welke, in den nog jeugdigen leeftijd van twintig jaren, den voortreffelijksten aanleg toont,) als het Schilderstuk des Heeren WONDER, trokken aller aandacht tot zich.

Geenszins bezit ik de bevoegdheid, om van het laatstgenoemde Meesterstuk eene kunstmatige omschrijving te geven; dan voor hen, wien het niet gebeuren mogt dit Stuk te zien, zal het noodig zijn, tot regt

verstand mijner toespraak aan den verdienstelijken Kunstenaar, te melden, dat zijn genie, in de voorstelling van zijn onderwerp, het muziseerend gezelschap heeft afgemaald, als bezig zijnde met de uitvoering der Volksliederen, vervaardigd door de beide Dichters TOLLENS en BRAND, door den met lof bekenden Toonkunstenaar WILMS op muziek gebragt, en bekroond door Neêrlands grooten Zeeheld, Z. E. den Heer Lt. Admiraal VAN KINSBERGEN.

De openlijke uitdeeling der toegewezen Eereprijzen en Getuigfschriften van verdienste had plaats op den 30sten Januarij l. l., in het Gebouw der Maatschappij, en het was bij die gelegenheid, dat ik de eere genoot, het, op den titel vermeld, Dichtstuk te mogen voordragen. — Deze mijne voordragt werd niet weinig luister bijgezet, door de gepaste keuze en keurige uitvoering van onderscheidene Muzijkstukken, onder welke de bereids genoemde Volksliederen eene bijzondere melding verdienen, en waarvoor ik mijnen welgemeenden dank, bij deze, betuige, zoo wel aan Heeren Directeuren van het Departement der Muzijk, als aan allen, welke de elkander afwisselende Stukken, onder directie van den verdienstelijken Heer FODOR, hebben uitgevoerd.

Na den afloop der plegtigheid besloot ik, op de aanvraag mijner geachte medeleden, tot de uitgave en opdragt van het voorgedragene, welke laatste door de welEd. Heeren Commisfarijsen der Maatschappij, op de, voor mij, meest vereerende wyze, is aangenomen geworden.

Ik vond het geenszins ongepast, dit een en ander aan de lezing van het Stuk zelf te doen voorafgaan, en hierbij tevens mijn werk mijnen Landgenooten aan te bieden. — Mijne opregte betuigingen, bij den aanhef mijner zangen, behelzen naar waarheid alles, wat ik omtrent mij zelve gevoele; en ik mag dit hier niet anderwerf herhalen. — Men beschouwe en beoordeele dan nu ook mijn werk, uit het opgegeven oogpunt, met bescheidenheid, en houde zich volkomen verzekerd, dat ik zelf gewenscht heb, eene meer glansrijke en sierlijker kroone op de schedels der Overwinnaars te drukken.

W.

Amsterdam,
3 Februarij, 1818.

BESTUURDERS EN LEDEN DEZER
LOFFELIJKE MAATSCHAPPIJ!

OVERIGE TOEHOORDERS, VAN
WELKEN RANG OF STAND!

EN GIJ VOORAL, GEËERDE VROU-
WENSCHAAR, DIE DEZE PLEG-
TIGHEID DOOR UWE TEGEN-
WOORDIGHEID VERHOOGT!

ZEER AANZIENLIJKE, ZEER GE-
ACHTE HOORDERS!

Verwaardigd met de vereerende onderschei-
ding, om, bij deze plegtige gelegenheid, de
openlijke hulde dezer Maatschappij aan verdien-
stelijke kunstenaars te brengen, bepaalde zich
mijne ernstige overdenking al aanstonds tot de
keuze van een onderwerp, niet geheel ongeschikt
voor de statige viering van dit feest der Schil-
derkunst.

De herinnering aan hetgeen te dezer plaatse
en bij gelijke gelegenheden, door zoo vele,
verre boven mij in kunde en begaafdheden ver-
hevene redenaars en dichters is gezegd gewor-
den, deed mij besluiten, het bereids door an-

deren betreden spoor, zoo veel mogelijk, te vermijden, en tevens te beproeven, eene gepaste stoffe ter behandeling in dit uur te vinden, eigenaardig voegende aan de statige plegtigheid van dezen dag.

Het befeh mijner verpligting, om in deze oogenblikken, eerst en vooral, voor Schilders te moeten spreken, op het levendigst gevoelende, wist ik, mijns achtens, geen beter onderwerp te kiezen, dan eene dichterlijke beschouwing en aanprijzing van *het Vaderland, als het waardigst voorwerp der Schilderkunst*, meer bepaald in de beide vakken van het landschap en de historie.

Over het Vaderland sprekende, als het waardigst voorwerp der *Schilderkunst*, zoo begeer ik het laatstgenoemde woord geenszins in deszelfs geheelen omvang, maar in eene meer bepaalde beteekenis, te hebben opgevat. Ik bedoel toch hier ter plaatse minder de *Schilderkunst* in het algemeen, dan wel de *Vaderlandsche* in het bijzonder. Trouwens, zoo geheel ongepast het zoude zijn, alles wat Schilder heet, in de onderscheidene deelen der beschaafde wereld, op

on.

onzen Nederlandschen grond en deszelfs historie, als het waardigst voorwerp der kunst, te wijzen: zoo zal het, vertrouwd ik, wel niemand ondoelmatig vinden, wanneer ik voor en tot vaderlandfche Schilders sprekende, hen opmerkzaam tracht te maken op het natuurschoon van ons Vaderland en de glansrijke tafereelen van deszelfs geschiedenis.

Ten andere: is het Vaderland door mij het *waardigst* voorwerp der Schilderkunst genoemd, mijne bedoeling was hierbij geenszins, om het natuurschoon onzer gewesten te verheffen boven de prachtige tooneelen der schepping, welke zich vooral in de zuidelijke deelen van Europa zoo heerlijk vertoonen. Integendeel roem ik elken Nederlandschen Schilder gelukkig, die, ter meerdere oefening en volmaking zijner kunst, de schilderachtige oorden van Zwitserland en Italië mag bezoeken. Eenmaal echter eene zekere hoogte in bekwaamheid en verdienste bereikt hebbende, zoo behoort, mijns inziens, het Vaderland zijne blijvende school en het waardigst voorwerp zijner kunstliefde te zijn, en dit te

meer, ter oorzake van de bijzondere betrekking, die elk mensch heeft en bestendig blijft behouden op de dierbare plek zijner geboorte. Deze betrekking toch plaatst het Vaderland in het bevalligst licht, en verhoogt deszelfs schoonheden boven al het bewonderingwaardige, hetwelk een vreemd gewest immer in staat is op te leveren.

Deze hoogschatting van het Vaderland oefent vooral eenen blijkbaren invloed op de historische voorstelling. Een schilderstuk, ons de heldendeugd van den romein REGULUS voor oogenschetsende, moge ons treffen en roeren; maar een gevoel van hoogachting en liefde vervult onze ziele, wanneer wij, in een even schoon gemaald tafereel, onzen landgenoot HAMBROEK het eigen spoor, met gelijken moed, zien ingetreden. Als mensch beiden bewonderende, maar slechts éénen eerkrans uit te reiken hebbende, aarzelen wij geen oogenblik, om, als Nederlanders, aan den landgenoot eigenaardig de voorkeuze te geven, en verheffen wij eerst en vooral zijnen lof.

Voorzeker brengt het zoogenaamd *costuum* der oude Grieken en Romeinen niet weinig toe ter

verfraaijing der historische voorftelling, en is het tegenwoordige zoogenaamd *moderne* hiervoor minder gefchikt. Bepaalt zich echter de kunstenaar tot de gefchiedenis onzes Vaderlands, in de zestiende en zeventiende eeuwen, dan geeft hem gewis de toenmalige in gebruik zijnde fpaanfche en franfche kleederdragt, op dezen grond eenigermate vereenvoudigd, eenen rijken voorraad ter verfiering en tooi van de meesterftukken zijner kunst, dikwerf in die mate, dat wij fchier in twijfel komen, om aan het *moderne* van die dagen de voorkeuze te geven boven het *antieke* in de kleeding van Grieken en Romeinen.

Sprak ik als redenaar tot u, mijne zeer geachte Hoorders! dan zoude ik het bereids gezegde breeder behooren te ontwikkelen, ten einde mijne ftelling: *het Vaderland het waardigst voorwerp der Schilderkunst*, door redekaveling en bewijs te ftaven. Als dichter fprekende, zal ik mij hiervan, zoo ik geloove, kunnen ontlagen rekenen. Anderen laat ik gaarne derzelve, van mijne ftelling afwijkende, gevoelens behouden; als zanger van het Vaderland, en aan mijne

overtuiging getrouw, staat dan ook in mijn geheel gedicht het Vaderland op den voorgrond, welligt hier of daar, naar het oordeel van sommigen, in een te schitterend licht, dan men houde mij deze vrijheid ten goede; zij verdient, zoo ik mij niet geheel bedriege, immers meer verfooning, dan de zoo vaak buitensporige lof, tot verkwisting toe geschonken aan het vreemde en den vreemdeling, tot blijkbare, schoon onverdiende, vernedering van den roem en de wezenlijke verdiensten van eigen Vaderland en landgenooten.

Ik vraag vergeving voor deze, mogelijk te lang gerekte, voorafrede. Dan ik vertrouw, door dezelve het waar en eenig oogpunt te hebben aangegeven, waaruit ik mijnen arbeid in dit uur zoo gaarne zag beschouwen.

Ik ben echter te zeer overtuigd van het onvolkomene, waarvan ook dit mijn werk de blijken draagt, om niet met den meesten ernst aan te dringen op een aandachtig en toegevend gehoor en eene bescheidene beoordeeling.

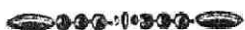
H E T

V A D E R L A N D,

H E T W A A R D I G S T V O O R W E R P

D E R

S C H I L D E R K U N S T.

Zijt welkom in dit koor, gewijden! 'k groet u allen,
Die 't goede en schoon waardeert, met innig welgevallen;
Die, op het spoor der eer, de kunst, door lauweren, wenkt,
En, bij haar zegepraal, met vreugd, dien lauwer schenkt;
Zijt welkom in dit koor, uw voet betrad den drempel,
Nee — 't binnenst heiligdom van deez' gewijden tempel,
Waar Febus priesterfchap, in fchaauw des vredes, woont,
Gelukkig door verdienste en door den roem gekroond.
Zijt welkom, vrouwenschaar! zijt welkom, lieve schoonen!
Ook gij wilt dan, dit uur, der kunst uw' eerbied toonen;
Uw tegenwoordigheid heeft voor het hart waardij;
Gij fiert dit plegtig feest en zet het luister bij;

Uw zacht, maar fijn, gevoel voor 't schoon, waarop wij staren,
 Bragt u in 't heilig koor en naast de feestaltaren;
 Het blinkend eermetaal ontleent van u meer gloed:
 Zijt welkom, schoone rei! gewijden! zijt gegroet!
 Maar driewerf welkom gij, die naar den palm dorst dingen,
 En 't loflied waardig zijt, waarmee we uw grootheid zingen;
 U is dit feest bereid, voor u klinkt thans mijn lied;
 Maar zingen naar waardij, verwinnaars! kan ik niet.
 Een HELMERS deed eens hier uw' roem en lof weërgalmen,
 Hier vlocht hij, om uw kruin, onwelkb're gloriepalmen;
 Hij, Febus echte zoon, zoo waard' der goden gunst,
 Zong hier, in godentaal, het schoon der Schilderkunst,
 En ik durf stout bestaan, ik durf vermetel wagen,
 U, zegepralers! u mijne offers op te dragen;
 Hier, waar ik blozen moest, zal ik de citer slaan;
 Hier, waar mij 't zwijgen voegt, hef ik den lofzang aan!
 Maar, als de lente wijkt, en 't lied der nachtegalen
 Niet meer weërgalmt in 't woud, geen velden 't meer herhalen,
 Dan hoort de landjeugd toch naar 't min bekoorlijk lied,
 Dat uit de twijgen klinkt, en smaadt die toonen niet.
 Dit beeld bemoedigt mij; ik durf de vrees verachten;
 'k Staar op mijn edel doel, geenszins op eigen krachten;
 Waar wetenschap of kunst mij oproept haar ter eer,
 Daar offer ik mijn hart — en ken geene onmagt meer.

Ik voel mijn' moed geferkt, 'k voldoe aan 't rein verlangen,
 'k Zing, Schilders! thans voor u; neemt aan mijn zwakke zangen:
 Uw naam, met eer gekroond, verwerft den lof der aard,
 Als Neêrland 't voorwerp is, waarop uw kunstmin staart.

Waarheen, verbeeldingskracht! voert mij uw alvermogen?
 Gij hebt me, ondanks mij zelv', der Vad'ren grond ontogen.
 Waar ben ik? fruik noch boom, rivier noch waterval,
 Omringt mijn eenzaam spoor: dit oord is in 't heelal
 Tot ledigheid gedoemd en voor den mensch verloren;
 Geen runddier loeit door 't veld, geen vogel laat zich hooren;
 Geen enkel bloempje tiert in zachte zonneschijn: —
 'k Herken dit schrikgewest; 'k dool rond in uw woestijn,
 O gloeiend Afrika! 'k aanschouw uw dorre zanden,
 En voel mij 't kokend bloed in borst en aders branden;
 Geen loof beschut mijn kruin voor 't blak'rend vuur der zon;
 Ik hijg naar ademtogt, maar ach! geen koele bron
 Verkwikt me op 't eenzaam spoor, vermoeid ter neêr gezegen,
 En 's hemels boog blinkt mij als gloeiend koper tegen.
 Komt, Schilders! treedt hier toe, aanschouwt dit naar tafreel;
 Toont wat de kunst vermag door wond'ren van 't penfeel:
 Komt, schetst op uw paneel den gloed dier zonnestralen,
 Poogt vrij dien oceaen van stuiwend zand te malen,

Leert hier hoe zich de kunst door eigen kracht verheft,
 En beurt'ling 't harte roert, verteedert, schokt en trest!
 Zwijg, zangster! naar dit oord sloeg nimmer kunst' naar de oogen,
 Neen! hier werd nooit zijn hart door zacht gevoel bewogen;
 Verwaarloosd door natuur, verstoken van haar gunst,
 Strekt Barka's zandwoestijn tot grafplaats voor de kunst.
 Vergeeft het, kunstenaars! dorst u mijn zangster honen,
 Wat wekt uw kunstmin op, wie zal uw kunst hier loonen?
 Geen beeld, geen schaduw zelfs wekt in de ziel iets groots,
 En 't hart ontwijkt dit oord, als 't schrikverblijf des doods.

Ik adem ruimer lucht. — In schaauw van lotusboomen
 Vind ik mij zelve weêr. — Ik zie den Tiber stroomen:
 Itaalje! 'k druk uw' grond, en Afrika's woestijn
 Bestaat voor mij niet meer; een zachte zonneschijn
 Daalt af van 's hemels trans in Tiburs stille dreven.
 Hier praalt natuur in 't schoon van 't altijd jeugdig leven,
 En viert de schepping feest met statig lofgeschal;
 Bekoorlijk is dit oord, als Enna's welig dal.
 Gewis heeft Flora zelv', bij 't vrolijk ochtendblozen,
 Zich hier de kruin gesierd met keur van versche rozen,
 Gevlochten tot een' krans, zoo heerlijk nooit aanschouwd.
 Ik aâm de geuren in van 't digt citroenenwoud:

Ik staar de toppen aan der eeuwige Appenijnen,
 Tot daar ze, in hooger lucht, voor mijn gezigt verdwijnen.
 Natuur! hier schittert gij in al uw majesteit,
 Hier hebt ge uw' troon gesticht, hier woont uw heerlijkheid;
 Hier schenkt ge aan 't vrij gemoed rust en verkwikking tevens,
 Hier is nog 't Paradijs, 't Elifium des levens.
 't Wordt hemel om mij heen: ik sla mijn blikken neêr;
 Aanschouw, gevoel, verstom en — heb geen zangen meer.
 O! was ik schilder, 'k zou het doode doek bezielen,
 En elk voor 't schoon der kunst en der natuur doen knielen.

Maar hoe? 'k bezing een' grond door TITUS deugd vermaard,
 Waar MARO eens zijn lier zoo godd'lijk heeft besnaard,
 Het oord, waar MEDICIS de kunsten deed herleven,
 En, Neêrland! 'k had voor u het loflied aangeheven.
 Terug, mijn geest! terug, staar niet op 't vreemde schoon,
 Als 't u, op eigen erf, zoo mild wordt aangeboôn:
 Laat Tiber, Seine en Teems met weidschen luister pralen,
 Die pracht en tooi kan nooit bij 't schoon van Neêrland halen;
 Uitheemsche glans verzinkt, verdonkert, ja, verdwijnt,
 Als in 't bevalligst licht het Vaderland verschijnt.

Wat zoon is zoo ontaard, die niet, met ziel en zinnen,
 Zijn moeder, bovenal, blijft eeren en beminnen;
 Wien 't oord niet heilig is, waar eens zijn wiegje stond,
 Waar hij zijn zaligheid in gade en telgen vond;
 Waar eens 't eerwaardig graf, van hooggroemde vaders,
 Zijne asch met hun gebeent' zal, in den dood, vergaderen?
 Neen: dierbaar Vaderland, mijn hemel, mijn heêl!
 Ik zong u grootheid nog, al doemde u 't lot ten val;
 Mij blaakt een heilig vuur de snaar voor u te dwingen;
 't Is pligt en roem voor mij u 't loflied toe te zingen;
 'k Bemid u met een drift, door geen geweld gestuit,
 En stervend roep ik nog uw' naam met wellust uit:
 Niet anders wordt een maagd bemid en aangebeden,
 Haar schoonheid hoog geroemd en lieve aanvalligheden,
 Door hem, wiens hart alleen voor haar in liefde blaakt,
 En, in dat rein genot, der heem'len wellust smaakt.

Hoe, Schilders! zoudt gij 't schoon van vreemde kusten maken,
 Als gij 't op eigen erf, en voor uw oog, ziet pralen?
 Waardeert den rijken schat, dien u een wereld biedt,
 Maar geeft uw' eigendom voor al die schatten niet.
 Klein zij op aard de plek, door Neêrlands grond beslagen,
 Die grond doet van zijn' roem toch 't wereldrond gewagen:

Toch

Toch draagt het Vaderland, den nagebuur ten spijt,
D'onwelkbren gloriekrans aan 't goede en schoon gewijd.

Maar wie zal hier het rijkste uit zoo veel rijkdom kiezen,
En niet, in 't eind, zich zelv' bij al dien schat verliezen?
Hier leent natuur haar' rooi van lieve eenvoudigheid;
Daar is haar aanblik grootsch en vol van majesteit;
Hier weet haar zachte gang het flarend oog te treffen;
Daar treedt zij statig voort, en 't hart voelt zich verheffen;
Maar al dat groote en schoon vereent zich tot één doel,
En kweekt in 't rein gemoed een godd'lijk rein gevoel:
Dat hoog gevoel voor 't schoone, o Schilders! u gegeven,
Schenkt aan uw verwen gloed en aan uw beelden leven;
Die gloed is niet geleend, neen! is oorspronk'lijk vuur,
Gij volgt niet, neen! gij schept — en 't kunstwerk wordt natuur.

Welaan dan, eed'le rei! toon ons uw kunstvermogen;
Op de eer, die u verbeidt, moet nooit een vreemd'ling bogen;
Zijt op den rijkdom fier, dien 't Vaderland u schenkt;
Betreed het ware spoor, waar u de glorie wenkt.
Uw doel is heerlijk, grootsch, is edel en verheven;
De baan is onbegrensd, waarop gij voort zult streven;

Hef op den vrijen blik, langs beemd en veld en strand,
Oogst lauw'ren voor uw' naam en voor uw Vaderland.

Wanneer Aurora's komst, aan gulden oosterkimmen,
Uit nevelen van den nacht, den jongen dag doet klimmen,
Als dan, van 't hoog gebergte, dat Arnheims wal omgeeft,
Mijn oog, maar nooit verzaad, door 't heerlijk landschap zweeft,
Dan smaak ik 't volst genot der reinste zieleweelde,
En zegen 't Vaderland, dat zoo veel schoonheid teelde.
't Is waar, hier wijkt de pracht, die elders 't oog bekoort,
En echter ben ik trotsch op dit verrukkend oord,
Daar stroomt de grijze Rijn, en kronkelt door de velden,
Die 's landmans vlijt en hoop bekroonen en vergelden;
Hier ademt alles vreugd; de fikkel blinkt door 't graan,
En 't nijver akkervolk heft vrolijk 't oogstlied aan:
De vlijt heeft hier natuur door zacht geweld veroverd,
Het keurigst veldtapijt op 't woest gebergte' getooverd,
Hier wit gelijk de sneeuw, daar blinkende als het goud,
Gemengeld met de kleur, die 't oog zoo gaarne aanschouwt:
Hier wist de kunst natuur, natuur de kunst te leiden,
En haar vereenigd schoon alom ten toon te spreiden. —
Komt, Schilders! maalt mij hier die zee van golvend goud,
De heil'ge duisternis van 't statige eikenwoud;

Die

Die bergkruin, van wier top de rijkheid der verschieten
't Gevoel als overstelt bij 't zaligend genieten.
Penfeelkunst! oefen hier uw kracht, verbreed uw spoor:
Voer ons, wij volgen u, dit Neêrlandsch Tempe door,
Langs heuvel, berg en dal en beemd en lustwaranden,
Waar 't breedgetakt geboomt', bij 't schroeijend zomerbranden,
Een koele schaduw spreidt; waar 't murm'lend beekje vliet
En kronkelt door het woud en langs de velden schiet:
Aanschouw dien waterval; het licht der zonnestralen
Doet op het helder nat een' gouden weerglans pralen,
Met zilver overspat; bekoorlijk zijn, voor 't oog,
Die kleuren zoo vol pracht, gelijk aan Iris boog.
O, schepping! o natuur! 'k bewonder hier uw schatten!
En gij, mijn Vaderland! moogt al dat schoon omvatten.
Op, kunst'naars! in wier borst de hoogste kunstmin blaakt,
Hier vindt gij 't oefenschool, waarin ge uw kunst volmaakt.

Met wolken overdekt, o statige Apennijnen!
Moet Neêrlands berggevaart', bij u, tot niet verdwijnen:
'k Sta u die glorie af, heft trotsch uw kruin omhoog,
Ja dringt, door 't ijsgewest, tot naar den hemelboog;
Wat zegt die weidsche praal, wanneer, aan Napels stranden,
Een vuurberg woedt en kookt en braakt zijne ingewanden

In gloeiend lava uit ; als dan Pompeji's muur
 Ter neêrftort in een zee van zwavel en van vuur? —
 Ons is het vreedzaam veld , waar rund en lamm'ren weiden ,
 Het uitgestrekt verfchiet der Vaderlandfche heiden ,
 De held're waterbeek , die langs een' bouwval froomt ,
 Het ned'rig boerfche dak omfchaduwd door 't geboomt ,
 Meer waardig dan de praal , die vreemden kan behagen ,
 Natuur mag toch ook hier het merk der fchoonheid dragen ;
 Al derft zij weidsche pracht en vorftelijk fieraad ,
 Bevallig is haar tooi en onbevlekt gewaad .

Ja , Schilders ! Hollands grond , ontwoekerd aan de plasfen ,
 Biedt meer aan 't oog der kunst dan poelen en moerasfen :
 Van hier de bastaardzoon , die 't vreemde alleen aanbidt ,
 En , met onheil'gen voet , verfchopt , wat hij bezit .

Komt , Schilders ! ziet met mij aan Neêrlands vaste ftranden ,
 Bij 't woeden van d' orkaan , der baren golfslag branden ;
 Schetst mij den bangen nood van dit ontzettend uur ;
 Die worst'ling van den vloed ; dat fhokken der natuur ;
 Dat rukken van den ftorm ; dat immer rustloos jagen
 Der opgeruide zee ; die fhrikb're regenvlagen ;
 Die zwarte duifternis , die heenroeit over 't ruim ;
 Dat zeefttrand wit befneeuwd met lillend waterfchuim ;

Die

Die felbestookte kiel, die, spel der woeste golven,
 Haast (zoo niet de Almagt redt) in d' afgrond wordt bedolven;
 't Verblindend bliksemvuur, dat aan den hemel brandt,
 En 't aak'ligst schriktafreesel vertoont aan 't sidd'rend strand!
 Maar neen: kiest zachter beeld, roemwaarde Kunstenaren!
 Wen 't westerkoeltje zweeft op gladgekemde baren,
 En blaast in 't zwellend zeil en stuwt de kielen voort,
 Bevracht met rijken schat van 's werelds uiterste oord.
 Wat voelt hier 't hollandsch bart! ik hoor den juichtoon schateren;
 De donder van 't geschut rolt over 't vlak der wateren;
 De vloot, die d'Indus zag en 't heerlijk westerstrand,
 Begroet den dierb'ren grond van 't vrije Vaderland;
 Zij ankert; wat gewoel van sloepen en van booten!
 Ik zing u 't welkom toe, u, fiere togtgenooten!
 Zijt welkom in 't gewest, waar vrede en vrijheid woont,
 En 't nijver koopbeleid de wetenschappen kroont.

Komt, Kunst'naars! ziet met mij de zon in 't westen dalen,
 En, hoog aan 's hemels boog, Diana's glansen pralen.
 Hoe plegtig is dit uur, hoe schoon deze avondstond!
 De nacht spreidt reeds zijn floers op 't halve wereldrond;
 Daar bruist de onmeetb're zee en lekt den voet der duinen:
 Toeft, Schilders! toeft met mij hier, op haar stille kruinen;

Ziet gij dat pinkje niet, daar 't op de baren danst,
 Terwijl op 't witte zeil het zachte maanlicht glanst?
 Ziet gij die golfjes niet? zij rijzen, dalen, zinken,
 En, klotsfende onderëen, doen zij de stranden blinken;
 Die stranden, waar weleer de schrikb're donder klonk,
 Waarvoor Kastielje week en Brit en Gauler zonk,
 Waar elk, die 't wagen dorst 's Lands regten aan te randen,
 Zijn wimpels zag geroofd, zijn vloten zag verbranden,
 En Hollands glorievlag, met blij gejuich begroet,
 Zich rein en onbevlekt mogt spieg'len in den vloed.

Ja, Schilders! 't Vaderland verbeidt uwe offeranden;
 Wat zegt ons al de praal van vergelegen stranden?
 Maar 't eigendomm'lijk schoon, geschonken door natuur,
 Laat nooit den boezem koud, — neen, zet het hart in vuur.
 Hoe! zou uw kunst haar' schat bij vreemden af gaan bedelen,
 Daar zij, op eigen' grond, zoo grootsch zich kan veredelen? ..
 Neen, broeders! neen, ik zie 't, uw boezem blaakt en brandt,
 Gij wijdt voortaan uw kunst geheel aan 't Vaderland:
 'k Aanschouw uwe eedle drift; het eerspoor ingeslagen,
 Durft gij den zwaarsten kamp met elken vreemd'ling wagen;
 Gij rukt hem, in dien strijd, d'uitheemschen dos van 't hoofd,
 En praat met eigen' glans, wiens luister nimmer dooft.

Wie

Wie is 't, die zijn gemoed door 't denkbeeld niet voelt streelen,
Dat in zijn' roem en lof het Vaderland mag deelen?
En elke zegekran, die zijn verdiensten loont,
Den naam zijns volks verheft en 't Vaderland bekroont?
Verwinnaars! dat genot, dien wellust moogt gij smaken,
De vaderlandfche kunst ziet zich door u volmaken;
Uw roem frekt haar ter eer, en met vermeerderd schoon
Spreidt zij, door u verhoogd, haar' luister grootsch ten toon,
En doet Europe en de aard dien glans in de oogen stralen. —
Verwinnaars! zingt triumf! — dit, dit heet zegepralen:
Gij legt uw gloriekroon op 't vaderlands altaar;
Uw naam leeft in het lied van Neêrlands Bardenschaar,
Ja leeft en zweeft en klinkt in 't feestgejuich der reijen,
Die op uw schitterend spoor laurier en palmen spreijen.

* * * * *

Waar toch bestond op aarde een volk, zoo groot in kracht,
 Zoo rijk in deugd en moed, als Bato's nageslacht?
 Wie toch betwist dit volk den palm der heldenglorie,
 In strijd op strijd behaald, als eerblijk der viktorie?
 Slechts hij, en hij alleen smaadt ons gelauwerd hoofd,
 Wiens valsche glorie eens door Neêrland werd verdoofd,
 Maar die, in 't perk der eer, geen helden kon verzetten,
 Getrouw aan Land en God, getrouw aan deugd en wetten,
 Wier onbezweken moed, zelfs in den rampspoed groot,
 Gevaar en nood trotseerde en moedig weêrstand bood.

Geschiedrol! open mij uwe onbevleete bladen!
 Wat helden pralen hier, met glorie overladen,
 Wier namen, door den roem, met onuitwischbaar schrift,
 In marmer en metaal, voor eeuwig, zijn gegrift;
 Die scheppers van zich selv', die nooit bezweken mannen,
 Die steunsels van den Staat, die geesels der tirannen,
 Wier arm, wier deugd'lijk bloed, der vrijheid steeds verpand,
 Gewijd bleef aan den roem van 't achtbaar Vaderland.

Ja,

Ja, Dichters! eeuwige eer is u alleen beschoren,
 Als ge, in uw godentaal, der Vad'ren lof doet hooren;
 Als dan het nageslacht, bij 't luist'ren naar uw lied,
 Der Vad'ren asch een' traan en u de erkent'nis biedt.
 Leert ons, 't is uwer waard', bij 't klinken van uw snaren,
 Dat wijsheid hier den moed des volks kon evenaren,
 En't oord, van waar de roem der NASSAU's klonk langs de aard,
 Een' HOOFT, een' GROTIUS, een' HUIGENS heeft gebaard;
 Hoe't land, waar MAURITS naam zoo grootsch heeft uitgeblonken,
 Ook VONDEL's kweeken kon en DOUZA's heeft geschonken;
 En, daar 't op RUITER boogt en TROMP met eerbied noemt,
 BOERHAVENS lof verheft en op zijn' NIEUWLAND roemt.
 Dit, Dichters! is uw taak en 't ware roemverwerven.

Maar gij, o Kunstenaars! die, met uw tooververwen,
 Het doode doek bezielt, en wat uw geest eens dacht
 Voor't oog aanschouw'lijk maakt en daarstelt door uw kracht,
 Gij, Schilders! zou uw geest zich niet aan 't stof ontboeijen,
 En Neêrlands ouden roem doen in uw verwen gloeijen?
 Wat vraag ik, eedle rei! — te twijf'len waar' hier hoor,
 Van u wacht Nederland ook lauw'ren voor zijn kroon;
 Gij zult, uw volk ter eer, u op den vreemd'ling wreken,
 Uw welbestuurd penseel zal van 's Lands glorie spreken;

En 't proefwerk van uw kunst, aan 't Vaderland gewijd,
 Blijft met uw' naam bewaard voor 't woeden van den tijd.
 'sLands eer, zoo grootsch gestaafd door kracht en zwier van talen,
 Zult gij, in elk tafreel, in 't schoonste licht doen pralen. —
 Hier, Dicht- en Schilderkunst! zijt gij slechts één in doel;
 Door hoor- en zigtb're taal spreekt gij tot ons gevoel,
 Verrukt het vrij gemoed, vermeestert ziel en zinnen,
 En leert ons 't Vaderland, als 't dierbaarst goed, beminnen.

Wie 't voorgeslacht vereert, vlecht zich een lauwerkroon:
 Welaan dan, eedle rei! ding naar dat schitterend loon.
 Streef op de baan der kunst, door de eer u voorgeschreven,
 Gewis, uw achtb're naam zal dan onsterflijk leven.
 Laat Griek en Romer vrij hun helden, hoog geroemd,
 't Zwicht alles, als gij slechts den naam van Neerland noemt;
 Die naam, en hij alleen, kan 't wigtig pleit beslechten;
 Hij handhaaft fier zijn' rang en lang verjaarde regten;
 En elke vreemde glans, hoe hoog zijn luister straalt,
 Verdwijnt, als 't Vaderland in al zijn grootheid praalt.
 Zoo wijkt voor Febus gloed en onbezweken' luister,
 Wat ook den nacht verlicht en flonkert in het duister;
 Hoe schoon de nachtvorstin, in blank gewaad gehuld,
 Het blaauw azuur gewelf met zachten glans vervult;

Hoe

Hoe helder star bij star, in 't ruim gebied der hemelen,
 Ook blinken op haar spoor en aan haar zijde wemelen;
 Dat licht heeft uitgeblaakt, verdonkert en verdwijnt,
 Als Febus gloënde kar aan de oosterkim verschijnt,
 Den dag schept door het vuur dat afftraalt van haar raderen,
 En blind schiet elken glans die haar bestaat te naderen.

Toen schier Euroop bezweek en voor den Gauler boog,
 Geen vonk van vrijheid blonk in 't nat bekreten oog,
 Vloekwaarde dwinglandij 't beklemd gemoed bewaakte,
 En elken zucht bedwong, dien 't lijdend harte slaakte,
 Toen slechts een HELMERS zong, maar ook den marteldood,
 Door monsters hem bereid, alleen in 't graf ontvlood,
 Toen, Schilders! dorst gij toen, in d'afgrond van ons lijden,
 Aan Neêrlands ouden roem uw kunst en krachten wijden?
 Maar neen: 't verraad hield wacht bij etsnaald en palet;
 De moorddolk droeg den naam van 't heilig zwaard der wet.
 Waar was de koene held, die, fier en onbezweken,
 Door verwen en penseel, voor 't Vaderland dorst spreken,
 En niet het moordschavot zag rijzen voor zijn' voet,
 En boette 't stout bestaan door 't stroomen van zijn bloed?
 Die plagen zijn voleind; de Menschheid is gewroken:
 De Volksverdelger viel, zijn schandjuk is verbroken:

Ons is de glorie weêr, en 't doorgeworfeld leed
 Heeft de ongemeten baan van Neêrlands roem verbreed,
 Een onbegrensd verschiet ligt voor de kunstmin open.
 Neen, 't is geen ijd'le droom, op d' eerlaurier te hopen:
 Verwinnaars in den strijd! de kroon is u bewaard,
 Geen dwang weêrhoudt uw schreên, geen slagboom stuit uw vaart!

't Is waar, 't historieschrift van Neêrlands ouden luister
 Is niet voor 't oog gehuld in 't eerbiedwekkend duister
 Der grijze fabeleuw, en derft de beeldenpraal,
 Waardoor de aloutheid sprak in dichterlijke taal:

't Is waar, geen Grieksch vernuft, nooit uitgedacht in vonden,
 Heeft, in een bloemrijk kled, de waarheid hier omwonden,
 En 't lang verjaard verhaal met wond'ren opgesierd,
 En, waar 't geschiedblad zweeg, verbeelding bot gevierd. —
 Neen: — waarheid is 't alleen, die wij alom ontdekken,
 Maar waarheid, die in 't hart bewond'ring moet verwekken,
 En geen sieraad behoeft en naar geen tooifel vraagt,
 Bewust, dat ze, in zich zelv', het merk der schoonheid draagt.
 Die waarheid kan alleen het schoon der kunst verhoogen;
 Eenvoudig staat zij daar, maar groot is haar vermogen;
 Zij spreekt in elk tafreel, met kracht en klem van taal,
 En viert op 't flugst gemoed haar hooge zegepraal.

Voltooit die zegepraal, o Schilders! — al uw streven
 Zij naar dat doel gerigt: die taak is u gegeven.
 Dringt door tot vroegere eeuw en toont, aan 't nageflacht,
 De oudvaderlandsche deugd in al haar waarde en kracht!

Ik zie mijn' wensch vervuld: ja, 'k mag, o Kunstenaren!
 Op 't proefwerk van uw kunst, met eedlen hoogmoed, staren:
 De toekomst dekt, voor mij, zich met geen' sluier meer;
 Neen: vaderlandsche kunst! gij hebt uw' luister weêr.
 'k Mag, in uw heiligdom, in hooggewelfde zalen,
 Aanschouwen wat geen kunst ooit schooner af kon malen:
 'k Vind hier mijn voorgeslacht, 'k vind hier mijn' tijdgenoot,
 Om deugd of moed vereerd en, door verdiensten, groot.
 Hier, bij dit schoon geheel van groote en eedle daden,
 Hier kan zich 't hollandsch hart in 't reinst genot verzaden;
 Hier stelt de tijd geen grens, hier smelten de eeuwen zaam,
 En drukken 't merk des roems op Neêrlands grooten naam.

Wie is die fiere vrouw, die, met hare eedgenooten,
 De vrouwelijke borst in 't pantser heeft gesloten,
 En, strijdende in de bresf', zich blootgeeft aan 't gevaar?...
 't Is Haarlems Amazoon, 't is de eedle HASSELAAR.

Haar voorbeeld wekt den moed der dappere heldinnen,
 Die d'eerlaurier des roems zelfs van Spartanen winnen.
 Aanschouwt haar: 't Spaansch geweld beformt den vegen wal,
 Slechts KENAU wijkt niet, neen: zij staat onwrikbaar pal.
 Ja, wellust is 't voor 't hart, haar' eedlen moed te aanschouwen;
 Zij vreest den donder niet van moordende kartouwen;
 Zij ducht den Spanjaard niet; zij vreest alleen de schand,
 En offert goed en bloed voor de eer van 't Vaderland:
 In 't eind gebiedt de nood haar van den wal te wijken,
 Maar zwichten kan ze alleen als RIPPERDA's bezwijken. —
 't Geweld ziet zoo veel deugd en grijpt naar 't moordend zwaard,
 Maar deinst verschrikt terug en.... KENAU blijft gespaard.

Neen, 'k vraag niet, neen, die held, in 't schitterend heldenwapen,
 Is KLAASSENS! — ja, zijn ziel is tot wat groots geschapen;
 Wij lezen 't in zijn oog; zijn vast en fier gelaat
 Tuigt van een' heldengeest, die 't stoutste zelfs bestaat.
 Hoe! — zou hij volk en schip den Spanjaard overgeven,
 En sidd'ren voor den dood, waar 't schand zou zijn te leven?
 Neen: — zijn besluit staat vast; waar pligt en eer gebiedt,
 Hoort KLAASSENS slechts haar stem, hij volgt en aarzelt niet.
 Daar staat hij: 't heldenoog staart op zijns vijands schepen,
 Ook hen zal hij, ter wraak, met zich naar d'afgrond slepen;

Hij

Hij ziet geene uitkomst meer, noch wonder, dat hem redt:
 Daar knielt hij, en vol vuurs spreekt hij zijn jongst gebed.
 Ontzetting grijpt ons aan, 't gemoed wordt diep bewogen;
 Maar zuiv're vrijheidsmin herneemt op ons 't vermogen,
 En — trotsch op zulk een' held, roept elk met geestdrift uit:
 „Ja, KLAASSENS! kroon uw werk, ja, steek den brand in 't kruid!”

'k Herken, in dit tafreel, u, Leydens Burgervader!
 U, dapp're VAN DE WERFF! en tred eerbiedig nader.
 Wat wilt gij? 't oproer groeit en 't reed'loos onbescheid,
 Neen, pest en hongersnood, veracht uw waardigheid.
 Wat staat gij daar, omringd door uitgevaste schimmen;
 Geef toe, de nood gebiedt, hij kan niet hooger klimmen!
 Geef op d'onweerbreu wal, leg af dat magtloos staal! —
 Maar neen: uw deugd blinkt hier in al haar zegepraal;
 Ja, 'k zie 't: gij biedt uw lijf, uw dierbaar heldenleven,
 Den woesten muiters aan: zij deinzen, fidd'ren, beven,
 Verpletterd door uw taal; hun hand ontvalt het zwaard,
 En roerloos storten zij, voor zoo veel deugd, ter aard.
 't Smelt al in tranen weg, maar niemand waagt te spreken,
 Gij slechts alleen blijft kalm, uw ziel blijft onbezweken;
 Naast NASSAUS dapp'ren arm, rust al uw hoop op God:
 Triumf! uw deugd verwint en zegepraalt op 't lot.

Groot waart ge, o REGULUS! in 't moedig zelfbeheeren;
 Maar Neêrland mag die deugd ook in zijn' BEILING eeren:
 'k Aanschouw hier 't beeld des helds, die, offer van zijn woord,
 Zijn' pligt alleen getrouw, geene and're roepstem hoort.
 Daar staat hij: voor 't geweld en schrikb'ren bloeddorst veilig,
 Hij weet wat lot hem toeft, maar acht zijn woord te heilig;
 Hij heeft zijn dierb're gaê dat vreeslijk lot gemeld,
 Haar thans voor 't laatst gekust en aan zijn hart gekneld.
 Daar zijt zij roerloos neêr, in troostelooze rouwe;
 De held aanschouwt het wee der diep beklagb're vrouwe;
 Natuur verheft haar stem en vraagt haar regten weêr; —
 Maar BEILINGS keus staat vast. Natuur zwicht hier voor de eer.
 Ja, 't offer valt hem zwaar, maar, in zijne eedle blikken
 Herkent ons oog een' moed, die dood en doodsche schrikken
 Trotseert en overwint. — Voor zulk een deugd alleen,
 Voor zulk een groote ziel is dood en graf te klein.

Wat strijd aanschouw ik hier, wie zijn die heldenzonen,
 Die zich, in 't veld der eer, met eer en glorie kroonen?
 Wie is die fiere held, die, hier, in 't zeeduinzand,
 Den vijand zwichten doet, waar hij zijn' standerd plant?
 't Is MAURITS: ja, hij is 't, die de eer van Neêrlands vanen,
 Aan Nieuwpoorts strand verhoogt, Kastieljes roem doet tanen:

In

In hem staat Neêrland pal: bezwijkt hij, de eedle held,
 Dan zucht 's Lands vrijheid weêr in ketens van 't geweld.
 Maar NASSAU wankelt niet: langs stervenden en lijken
 Zweeft hem de zege voor; 'k zie Arragon bezwijken.
 Triumf! door MAURITS arm is 't Vaderland gered,
 Het Spaansch geweld gefnuikt, de dwinglandij verplet.
 Ja, MAURITS zegepraalt en brijzelt boei en kluister,
 En Neêrland pralt, door hem, met onbezweken' luister.

Aanschouw ik ginds den Teems en Chattams schrikb'ren brand,
 En legt hier RUITERS moed den trotschen Brit aan band?
 Ja, 'k zie hem, Neêrlands roem en glorie van de Zeeuwen:
 't Verwoede luipaard zwicht voor Hollands waterleeuwen.
 'k Herken den eedlen held, die elken weêrstand tart,
 Den vorst van 't woud gelijk, in strikken stijf verward,
 Hij scheurt ze als rag vaneen, en slaat zijn forsche tanden
 Zijn' vijand in de borst, in hart en ingewanden.
 Staart, Broeders! dit tafreel met heil'gen eerbied aan,
 Aanschouwt, in Neêrlands held, uw' roem op d'oceaan:
 Het Vaderland in 't hart en steeds zijn' God voor oogen,
 Voert hij dat Vaderland ten toppunt van vermogen,
 En Brit en Gauler beeft, op 't hooren van zijn' naam,
 Die tot de polen zweeft op wieken van de faam.

DE RUITER! 'k mag uw beeld met eedle fierheid naderen,
 Uw deugdlijk heldenbloed stroomt weêr uw kroost door de aderen:
 'k Herken uw' zoon in hem, die de eer van 't Vaderland
 Met roem gehandhaafd heeft aan 't Afrikaansche strand.
 'k Mag thans, van schande vrij, op MAURITS beeldt'nis staren,
 Voor hem en NASSAUS stam de omkransde lier besnaren;
 Want naast hem praalt de held, die aan den Viersprong streed,
 En, voor zijn wrekend staal, den Gauler zwichten deed.
 O DOUZA'S! RIPPERDA'S! 'k aanschouw uw later neven,
 Toen alles zwichtte en zonk, der vrijheid trouw gebleven,
 Dien achtb'ren heldenstoet, die, na den schoonsten strijd,
 D'Aartsdwingland sidd'ren deed en Neêrland heeft bevrijd.
 Ja, 'k zie mijn' wensch vervuld; uw onbeperkt vermogen,
 O Schilders! stelt ons grootsch d'alouden roem voor oogen,
 En 't hart, dat voor de deugd in reine liefde ontbrandt,
 Herhaalt den heil'gen eed aan 't dierbaar Vaderland.

De krijg verdelgt niet meer; geene oorlogsstormen loeijen;
 't Is hoogtijd voor de kunst; de wetenschappen bloeijen;
 De voorspoed biedt ons weêr haar schatten, en 't geluk
 Vergoedt ons honderdvoud de slagen van den druk;

Heil

Heil ons! de zuiv're toon van Neêrlands harpenaren,
 Klinkt, als in 't blij weleer, op onbedwongen snaren,
 En IJ en Rottestroom weêrgalmen, grootsch en schoon,
 Het loflied, aangestemd ter eer van NASSAUS troon.
 Deelt, Kunst'naars! in die vreugd; doet met ons de offeranden,
 Het reukwerk van den lof, op 't rein altaar ontbranden;
 Vaar in dien wierook op, o kunstmin! door uw kracht,
 Blijf borg voor Neêrlands eer bij 't later nageslacht.

Hier, in dit Tempelkoor, hier deelt de God der kunsten
 De rijkste gaven uit, als blijken van zijn gunsten;
 't Is hier, dat hij, omstuwd van al zijn dienaars, woont,
 Verdienste alleen vereert, verdienste alleen bekroont.
 Hier, Toonkunst! wordt uw schoon gevierd en aangebeden;
 Hier, Dichtkunst! strooit uw hand gebloemt' voor onze schreden;
 Hier, eedle Schilderkunst! blinkt de onverwelkb're krans,
 Die d' overwinnaar wacht, en fiert hem met zijn' glans.
 Heil mij! ik mag voor u, dit uur, dien lauwer plukken,
 'k Mag op uw fiere kruin dat blinkend eerloof drukken:
 Verwinnaars! voelt ge uw hart niet van verrukking slaan?
 Verdienste loont haar kroost, het plegtig feest vangt aan.

* * * * *

Nadert, nadert, Overwinnaars! waar de roem u tegenlacht,
 Waar voor u de kranen blinken, waar de lauwer op u wacht;
 Leest in onzer aller blikken blijdschap om uw zegepraal;
 O, die blijdschap, dat genoeg zegt u meer dan godentaal;
 't Zoet gevoel, waarvan wij blaken, is uw hart meer waard dan goud,
 Dat, door lout'rend vuur gezuiverd, immer duurzaam proef behoudt:
 't Is uw loon, na 't moeilijk strijden, 't kroonen van 't volbragte werk,
 't Schenken van den palm der glorie, aan het eind van 't worstelperk;
 Ja, Verwinnaars! 't is de hulde, dankbaar aan uw kunst gebragt;
 Nadert, nadert dan het outer, waar Verdienste uw komst verwacht.

Helden in het edelst kamperk! winnaars in den schoonsten strijd!
 Nadert, hier, waar de eerkroon schittert, aan uw kunstmin toegewijd:
 't Is geen krans, op Mavors velden, met der helden bloed bespat,
 Neen, 't zijn onbevleete bladen, die nooit lauwer schooner had;
 't Is Apollo's krakend eerloof, dat hem d'achtb'ren schedel fiert,
 Als hij, in den rei der Muzen, aller kunsten hoogtijd viert;
 't Is het merk des roems, Verwinnaars! roem, door tranen niet bevekt,
 Roem, die, op de baan der eere, lust en kracht en ijver wekt;
 Roem, die, wat op aard verdwijne, wat ter neêrftort in zijn' val,
 In het heiligdom der kunsten, immer heerlijk blinken zal.

't Trotsch

't Trotsch Athenen is verdwenen, Delphi's tempel is niet meer;
 Maar de zangen der Pindaren klinken godd'lijk, als weleer;
 Maar Praxiteles blijft leven, en Apelles naam gespaard,
 En de roem van hun verdiensten nog voor latere eeuw bewaard.
 Hooge kunstmin houdt haar waarde, wat de vuist des tijds vernielt,
 Ze is onsterflijk als het leven, als de geest, die haar bezielt.
 Wat voelt hier uw hart, Verwinnaars! Kent ge een reiner zielsgenot?
 Kunstroem is alleen ontrefbaar voor de slagen van het lot:
 Kunstroem praalt, in Febus tempel, steeds met onbezweken' glans,
 Grootsch, gelijk de Orion schittert aan den hoogen hemeltrans.

* * * * *

Maar staak uw zangen, Poëzij!
 De Toonkunst zal uw melodij,
 Veel schooner nog, vervangen:
 Zij nadert zelv' dit feestaltaar;
 Straks klinkt haar zachtbewogen snaar
 Door boog en tempelgangen.
 Zij stemt, ter eer van 't Vaderland,
 Het speeltuig, met bedreven hand;
 Zij wenkt.... de snaren beven;
 Ons hart ontgloeit, de boezem zwelt;
 Het lied, dat Neêrlands grootheid meldt,
 Wordt statig aangeheven.

Zinge elk, wiens hart voor vrijheid gloeit,
 Wien 't Neêrlandsch bloed door de ad'ren vloeit,
 Voor Vaderland en Koning:

Ja, klinge, op onbedwongen' toon,
 De roem van NASSAUS vorstenskroon,
 Vol liefde en eerbetoening. —

Maar hoe! zwijgt dan der zang'ren koor?
 Geen enk'le toonval treft mijn oor,
 'k Zie me in mijn' wensch bedrogen!
 Geen zang weërgalmt door 't heiligdom,
 En luit en citerfnaar blijft stom,
 En 't speeltuig onbewogen.

Ik nader. — Hoe! wat mag dit zijn?
 Is al, wat mij omringt, dan schijn?
 Zijn 't beelden zonder leven? ...
 Penfeelkunst! leidt uw spoor zoo hoog?
 Misleidt ge dus het fcherpziend oog?
 Geen doel was meer verheven!
 Ontgloed door 't heiligst ijvervuur,
 Ziet ge al de schatten der natuur
 Voor u vol schoonheid pralen;
 En drukt den rijkdom van dien buit
 In toovergloed van verwen uit,
 Rein als de zonnestralen.

Gij, WONDER! hebt dien rijken fchat,
 En 't gaadloos fchoon, dat hij bevat,
 Voor ons gezigt getooverd.

Gij hebt den prijs des roems behaald,
 In 't ftrijdperk grootsch gezegepraald,
 En d' eerlaurier veroverd.

U voegt het fierfel dat gij draagt;
 Gij hebt den roem der kunst gefchraagd,
 Hare eer ten top verheven:

Verwinnaar in den fchoonften ftrijd!

U zij de lofzang toegewijd,
 Waarin uw naam blijft leven.

Ja, WONDER! liev'lingszoon der kunst!

Die, rijk begiftigd met haar gunst,

Voor haar in weérmin blaakte,

't Penfeel werd u een tooverftaf,

Die doode verwen 't leven gaf,

En 't heerlijk werk volmaakte.

In 't volst gevoel van eigen kracht,

Zaagt ge op de taak, door u volbragt,

Met eedle fierheid neder,

En ftelt uw hooge kunst ten toon,

In 't licht van 't waar en eenig fchoon,

Bevallig, zacht en teeder.

Dit schrift getuigt uw zegepraal ;
 En 't blinken van dit rijk metaal
 Blijft van uw glorie spreken ;
 't Getuigt , schoon duur door u gekocht ,
 Wat ge , op de baan der eer , vermogt ,
 En wat uw kunst kon kweeken .
 Toef niet , Verwinnaar ! neen , ga voort ,
 Door zoo veel eer en roem gespoord ,
 Uw doel zal u gelukken :
 Wie 't Vaderland , als gij , bemint ,
 In Neêrlands roem zijn glorie vindt ,
 Mag Febus lauwer plukken .

* * * * *

En gij , die , in het prilst der jaren ,
 De baan der kunst met roem betreedt ,
 Verdienste toeft u bij de altaren ;
 Treed nader , 't offer is gereed .
 't Was weinig voor uw kunstvermogen ,
 Slechts op een' enk'len krans te bogen ;
 Geen weif'ling sloeg uw' moed ter neêr .
 Gij , eedle KRUSEMAN ! zaagt niet op mededingersen ,
 Neen , op 't gebloemt' , dat eens uw' schedel zou omslingeren ,
 Aan 't eind van 't schitterend spoor der eer .

Nu ,

Nu, van zoo grootsch een doelwit zwanger,

Treedt gij in 't strijdperk, dat u wacht:

Niets fluit uw heilige aandrift langer,

Uw jeugd schenkt aan uw kunstmin kracht.

Neen, 't is geen driest, vermetel wagen,

Een dubb'le kroon voor u te vragen;

Neen: de uitkomst loont uw hoop naar wensch.

Gij maalt ons 't schoonst gewrocht, dat ooit de schepping baarde.

Gij wilt, 't verschijnt door u, in zijn verheven waarde:

Uw heerlijk proefftuk is — de Mensch.

Eenvoudig, zonder praalvertooning

Die weidschen luister om zich spreidt,

Staat daar des aardrijks heer en koning,

In al zijn glans en majesteit.

O Kunst'naar! door de zachtste trekken

Doet ge ons het edel schoon ontdekken

In omvang, vorm, gestalte en leest;

Maar als uw vaste hand, voor zulk een taak berekend,

In al haar sterkte en kracht uw stoute beelden teekent,

Dan praat uw grootheid allermest.

Ja, zoo werd hem, de telg der Goden,
 Eens door Prometheus hand gewrocht,
 't Gebied der wereld aangeboden,
 Hoe ver hare omkreits reiken mogt.
 Vol van den geest, die in hem werkte,
 Bewust van eigen kracht en sterkte,
 Sloeg hij zijn' blik als meester neêr.

Nu deed een hemelstem zich uit de wolken hooren:
 „De schepping is voltooid, de mensch tot vorst verkoren;
 „Kniel, aarde! aanschouw uw' opperheer.”

Dit godd'lijk beeld stond voor uwe oogen,
 In al zijn grootheid, schoon en pracht,
 O Schilder! toen uw kunstvermogen
 Uw schepping heeft aan 't licht gebragt.
 En nu, bij 't schitterend roembhalen,
 En nu, bij 't eervol zegepralen,
 Verheft Verdienste uw vlijtbetoon;
 Zij acht uw gaven hoog, volijv'rig Kunstbeminnaar!
 Aan 't eind van 't worstelperk begroet ze u als Verwinnaar;
 Haar hand biedt u een dubb'le kroon.

Blijf,

Blijf, Schilder! blijf de kunst volmaken,
 Zoo grootsch en vrij door u verhoogd;
 Blijf steeds voor de eer van Neêrland waken,
 En handhaaf d'ouden roem, waar 't Vaderland op boogt:
 Toont reeds uw jeugd zich groot in krachten,
 Wat mag de kunst van u niet wachten,
 Als ge, aan de hand des tijds, meer naar 't volmaakte tracht?
 Ja, dit zij steeds uw lust, het doel van al uw streven,
 Dan wordt eenmaal uw naam ten top van eer verheven,
 Door tijdgenoot en nageslacht.

* * * * *

Feestgenooten! 't is voleindigd, 't kroonen van 't voltooide werk;
 't Schenken van den palm der glorie, aan het eind van 't worstelperk.
 Kunstbeminnaars! Kunstvereerders! kent ge op aarde een hooger goed?
 Kunst te wekken, kunst te loonen, is een wellust voor 't gemoed.
 Ja, verdienste maakt gelukkig. — Zalig, die dit heil beseft,
 En zich selv', door eigen krachten, tot een' hooger stand verheft;
 Die, door 't wuft gestreel der zinnen, zelfs geen oogenblik bekoort,
 Steeds de stem van hooger pligten als onfeilb're godspraak hoort,
 't Spoor van kunst en wetenschappen nooit uit oog en hart verliest,
 En 't volijv'rig zelfvolmaken tot zijn eenigst doelwit kiest.

Wat

Wat is de aarde, wat haar schatten, wat haar schitt'rendst blijk van gunst,
 Bij het zoet der wetenschappen, bij het gaadloos schoon der kunst?
 Waar barbaarschheid volken kluistert, scheurt de kunst die boei van één,
 En langs keur van bloemwaranden leidt haar vrolijk voetspoor heen:
 Zonder wijsheid, zonder kunsten, zucht de geest in slavernij,
 Zij verschijnen, en de sterv'ling voelt zich waarlijk groot en vrij.
 Orpheus doet zijn snaren klinken, en verdwenen is de nacht,
 En verlichting schiet haar stralen, grootsch door hem hervoort gebragt.
 't Is Apollo, op d'Olimpus, als der kunsten God begroet,
 Die het vloekgedrogt van Lerna, voor zijn pijlen, zwichten doet.

Komt, mijn Broeders! één in willen, één in streven, één in doel,
 Laat ons trachten, laat ons pogen, met verhoogd en rein gevoel!
 Wekt en loont en kroont de kunsten, Broeders! voert haar' roem ten top,
 Rigt de zuil der wetenschappen naast der Vad'ren grafzerk op.
 Hoort die braven, uit hun graven klinkt hun stem, met klem van taal:
 „Telgen! volgt ons edel voetspoor, 't spoor der eer en zegepraal;
 „Zijt, gelijk in 't blij verleden, weêr 't roemruchtigst volk der aard,
 „En door deugd en wetenschappen in der volk'ren rei vermaard;
 „*Neêrland* moet de kroon verwerven, en wat schittere of verdwijn',
 „*Neêrland* moet het erf der wijsheid en der kunsten zetel zijn!"